

ÜNİVERSİTELERDEKİ BAŞARISIZLIĞIN ALTINDA BURJUVAZİNİN ETKİSİ VAR MI

Konuk
Yazar

Ahmet Baldan yazdı

Üniversitelerdeki başarısızlığın altında burjuvazinin etkisi var mı

20 Aralık Cuma 2019 23:55

Bilim ve bilim insanı; nadide bir çiçek gibidir, verimli olmayan/ uyumsuz topraklarda, irrasyonel toplumlarda, solar/kurur, bir daha da yeşermez hiçbir zaman...

Son 250 yıldır Osmanlı ve Türkiye'de bilimin hakim **kılınmamasının** esas nedenlerinden birisinin de **ulusal burjuvazinin oluşmamasından** kaynaklandığı düşünülebilir. **Burjuva (Bourgeois)** sözcüğü Türkçeye (Osmanlıya) 19. Yüzyılda Fransızcadan gelmiştir ve Türk Dil Kurumunda **kentsoylu (ya da kentte yaşayan)** olarak adlandırılmıştır. Ortaçağ Avrupa'sında kentler surlarla çevrili idi, köylüler ve işçiler bu surların dışındaki çiftliklerde yaşarlardı. **Burjuva sınıfı** ise surların içindeki şehirlerde hayatlarını sürdürüyorlardı.

Köylü ve işçilerin aksine, **kapitalizmin temsilcisi** olarak **burjuva**, sosyal statüsünü ve gücünü; **sağlam eğitiminden/ işveren olmasından ve sermayesinden (zenginliğinden)/ yaşam biçiminden/ dogmalara karşı olmasından/ aydınlanmacı/rasyonalist/pozitivist dünya görüşüne sahip olmasından alan kentli kişi olup, bu tür kimselerin oluşturduğu sosyal sınıfa burjuvazi** denir. Ayrıca **burjuva sınıfına** Marksist terminolojide "**kapitalist orta sınıf**" adı da verilmiştir.18. yüzyılda, **Fransız Devriminden** (1789) önce Fransa'da **feodal sistem** hakimdi, devrimden sonra ise Kral 16. Louis devrilerek mutlak monarşi yıkıldı, din adamları, soylular ve Kralın aristokratları etkisizleştirildi. Bu devrimin ardından ise **burjuvazi** (bourgeoisie), kapitalist sistemin en tepedeki **yönetici sınıfı/eliti** olarak ülkeleri kontrol etmeye başladılar.

TARİHSEL SÜREÇ: BATI AVRUPA'DA ULUSAL BURJUVAZİNİN GELİŞİMİ

11. Yüzyıldan itibaren Orta ve Batı Avrupa'da "**bourg**" adı verilen kasabalardan "**şehirler**" oluşmaya başladığında, ticaretin gelişmesi ile birlikte tarihsel ve politik güç olarak **burjuvazi** ortaya çıkmaya başlamıştır. Kentsel gelişme oluştukça, ticari ve ekonomik faaliyetler de gelişti; bu faaliyetleri yürüten iş adamları (sanatkar, esnaf, tüccar) kendi çıkarlarını korumak amacıyla **loncalar** kurmaya başladılar, ancak çıkar çatışması nedeniyle, **feodal toprak sahipleri** ile çatışmaya başladılar. Ortaçağın sonlarına doğru (1500'lü yıllarda), Batı Avrupa'daki ulusal monarşiler döneminde **burjuvalar** (İngiltere ve Hollanda'daki gibi ülkelerde) kendi çıkarları için feodal toprak sahiplerine karşı kralları politik olarak desteklediler.

Burjuvazi (Fransızca orijinali:**bourgeoisie**), 16. Yüzyılın sonları ve 17.Yüzyılın başlarında ise finansal ve politik güç odakları olduklarını gösterdiler ve **feodal güç odaklarını** yenerek gerçek egemen güç olarak sahneye çıktılar. 17. ve 18. Yüzyıllar boyunca burjuva, politik olarak **ilerici sosyal bir sınıf** temsil ediyorlardı; imtiyazlı sınıflara, asillerin haklarına ve rahiplerin ayrıcalıklı haklarına karşı çıkarak **anayasal monarşiyi** ve **doğal insan haklarını** savunmaya başladılar. **Sanayi devriminden** (1750-1850) sonra ise, bankacılık sektöründe ve sanayici olarak 19. Yüzyıl ortalarına kadar iş ve ekonomik hayatta, sosyal bir sınıf olarak oturmuş duruma gelen **burjuvazi**, yüksek bir sınıf olarak yerini sağlamlaştırdılar; böylece 19.yüzyıl sonlarına kadar burjuvazi kapitalizmin temsilcisi olarak, **kapitalizm çağını** başlattılar. Böylece oturmuş **burjuva sınıfıyla** birlikte, bu yüzyılda teknolojideki hızlı gelişmeler ve yeni teknik meslekler oluşması nedeniyle **işçi sınıfı** da ortaya çıkmıştır.

Dünyada gerçekleşen birçok kritik tarihi olayların/ devrimlerin (Fransız Devrimi gibi) oluşmasında ve bunun sonucu büyük coğrafi keşiflerin/çığır açıcı bilimsel buluşların arkasında **burjuvazinin motivasyonu/destekleri** olduğu bilinmektedir. Mülkiyet hakkına çok önem veren **burjuva sınıfı**, bu hakkı güvence altına alabilmek için tarih boyunca **soylularla (krallarla, feodallarla)** hep çatışma halinde olmuşlardır. Büyük Fransız Devrimini (1789) gerçekleştiren **burjuva sınıfı**; Amerikan ve İngiliz Devrimlerini de burjuvazinin etkisiyle gerçekleştirilmiştir, bu yüzden bu üç devrime, "**burjuva devrimleri**" olarak bilinir. Burjuvazinin ekonomik ve politik dünya görüşü ise **liberalizmdir**, bu nedenle, Adam Smith'in **ekonomide liberalizmi** savunan sloganı olan "**birakın yapsınlar, bırakın geçsinler**" vahşi kapitalist (emeği sömüren) sistemi savunmuşlardır. Dünyada ilk defa İngiltere'de başlayan **Sanayi Devrimini** (1750-1850) burjuva sınıfı gerçekleştirmiş olup işçi ve köylü sınıflarla sürekli çatışma halinde bulunmuşlardır çünkü **üretim araçları** olan makina ve fabrikaların/ **yaratılan artı değer**in kimin kontrolünde olacağı konusunda..

Sonuç olarak görülüyor ki, Orta ve Batı Avrupa'da 15. ve 19. Yüzyıllar arasında gelişen **ulusal burjuvaziler**; krallarla, soylularla ve feodal toprak sahipleriyle yüzyıllar boyunca mücadele ederek gelişmişler ve sonunda Avrupa'da feodalizmi yıkarak, ülkelerinde rasyonalizm/akılcılık temeline dayalı yepyeni ilerici düzenler kurmuşlar, insan hakları/ hukuk hakimiyeti/can ve mal dokunulmazlığını **sağlamışlar, tüm bunların sonucunda bilimi toplumlarda hakim kılmışlar, sanayi devrimini gerçekleştirmişlerdir.**

TÜRKİYE'DE ULUSAL BURJUVAZİ VAR MI ?

TÜRKİYE'DE KOMPRADOR BUJUVAZİ

Burjuvanın tarihsel oluşum sürecini özetledikten sonra, gelelim **ulusal burjuvazinin** Türkiye'de var olup olmadığı konusuna... Osmanlı'nın sosyo-politik/ sosyo-ekonomik/sosyo-kültürel/ dinsel yapısı nedeniyle, **burjuva sınıfının** oluşamadığını görürüz çünkü Osmanlı'nın arkaik yapıdaki Ortaçağ tarım toplumundan öteye gidememesi sonucu; burjuvazinin temel ideolojisini oluşturan **aydınlanmaya/rasyonalizme/pozitivizme** müsaade edilmemiştir. Tersine, Osmanlı'da **Komprador burjuvazi, yabancılarla işbirliği yapan "işbirlikçi burjuvazi"** olagelmıştır; **Komprador burjuva**, ulusal ekonominin gelişmesiyle ilgilenmeyen, yabancı malların distribütörlüğünü/temsilciliğini yapan, yabancı sermayenin çıkarlarını koruyan kişidir; başka bir deyişle, ülkesinin yabancılarca sömürülmesine aracılık yapan işbirlikçi kişilerdir. **Batı Avrupa'da sanayi devrimi** ile iktidara gelen **ulusal burjuvazi** son 200 yıllık süre içerisinde kendi "**ulusal burjuva kültürünü**" yaratmıştır. **Burjuva sınıfı**, feodalizmi yok ederek kurulmuş ve kapitalizmi getiren kentsoylu bir sınıftır. Öte yandan Osmanlı'da çok güçlü despotik bir merkezi, mutlak bir yönetim biçimi olduğu için kapitalizmin, dolayısıyla burjuvazinin gelişmesini engellemiştir, sonuçta işçi sınıfı da oluşamamıştır.

Türkiye, asker-sivil bürokrasi, halk ve onları destekleyen taşra/Anadolu eşrafı (derebeyleri) tarafından kuruldu. Devleti kuran bu yapı, toplumun tüm kesimlerini kontrol altına aldı. Asker-sivil bürokrasinin, Fransa gibi ulus devletlerden esinlenerek Cumhuriyet döneminde yaratılmaya çalışılan "**ulusal burjuvazi**" oluşturma çabaları sonuçsuz kaldı, Osmanlı artığı **komprador burjuvazi** tekrar egemen oldu ülkede; İstanbul sermayedarlarını şemsiyesi altında toplayan TUSİAD gibi kuruluşların temsilcileri ulusal burjuvadan çok komprador burjuvaya daha yakın olduğu düşünülebilir çünkü Aydınlanma/rasyonalizm/Rönesans gibi **aklı önceleyen** büyük atılımlardan/reformlardan/devrimlerden geçememiş toplumlarda, **az gelişmişlik sendromu** aşamadığı için, yaratıcı/bilimselliği destekleyen/çığır açıcı adımlar atılamamaktadır. Türkiye'de büyük ölçekli işletmelerin hemen hepsi **montaj sanayi** ya da **yabancı patentlerle** üretilen işletmeler mevcuttur. Sermaye, büyük ölçüde bu kesimin kontrolünde olduğu için bu işletmelerin sahipleri ülkede özgün ya da yüzde yüz **ulusal sanayinin** gelişmesine de engel olmaktadır.

Öte yandan, Avrupa'da ve bir ölçüde de Türkiye'de, **küçük burjuva** (pettybourgeois)(esnaf, KOBİ'ler, beyaz yakalı işçiler gibi) ya da esnaf burjuvazisi ise düşük orta sınıf olup para ve malın tüm diğer şeylerden daha önemli olduğuna inanan,

yararcı/hedonist topluluktur; küçük burjuvayı ne burjuva sınıfı (zenginler) ne de işçi sınıfı(yoksullar) sever, bu sınıf bencil, konformist, materyalist insanlar olup sosyal statüye çok önem verirler ve yeni fikirlere kapalıdır. Öte yandan, zora girdiğinde ya da çıkarları tehlikeye düştüğünde; bu **küçük burjuva** politik arenada burjuvazinin faşist eğilimlerinin/baskılarının ana kolonlarını oluşturmuştur tarihsel olarak...

Sonuçta, tarihsel olarak Batı Avrupa'da krallara, egemenlere, kralın etrafında çöreklenen soylulara/soytarıllara, feodalılara, toprak sahiplerine, kiliseye/kardinallere karşı savaş verilerek oluşan **ulusal burjuvalar**, Türkiye'de devlet desteğiyle oluşturulmaya çalışıldığı için, burjuvazi oluşturma çabaları **başarısızlıkla** sonuçlanmıştır ülkemizde. **Burjuvalar**; tarihsel yapısı gereği laik/ aydınlanmacı/aklı, bilimi önceleyen/pozitivist/rasyonalist/ulusal bilinci yüksek/ reformist/yenilikçi/dinamik/ilerici kişilerdir. Şimdi bu özelliklerdeki burjuvazi göz önüne alındığında, Türkiye'deki üniversiteler bu kadar kötü duruma gelebilirler miydi eğer ülkede ulusal burjuvazi var olsaydı ? Üniversiteler bu kadar çöker miydi ?**Sahte makale** yayıncılığında **dünya üçüncülüğü** gibi bir rekora imza atabilirler miydi ?

Örneğin, Almanya, Fransa ve İngiltere'de, oralardaki burjuva sınıfı, bu ülkelerdeki üniversitelerin çökmesinde Türkiye'deki gibi seyirci mi kalırlardı ? Yoksa Türkiye'de olduğu gibi, hiçbir şey olmamış gibi mi davranırlardı ? Bu örneklerden de görüldüğü gibi, ülkemizde kesinlikle ulusal burjuvazinin olmadığı kanıtıdır, sadece **komprador burjuvazi** mevcut olup, bunların da üniversiteye/bilime/rasyonalizme ihtiyaçları yoktur çünkü yabancı malların Türkiye distribütörleri oldukları için... Bu nedenle, ülkemizdeki komprador burjuvazi tarikatları/feodalizmi/dinsel dogmaları desteklemekteler ve akli önceleyen bilime/rasyonalizme/felsefeye/sanata/pozitivizme//üretim/işçi sınıfının haklarına şiddetle karşılar.

BİLİMİN GELİŞMESİNDE ULUSAL BURJUVAZİNİN TARİHSEL ROLÜ

15. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Orta ve Batı Avrupada'ki **ulusal burjuvazilerin** gelişim sürecine/tarihine bakıldığında şu ortaya çıkmaktadır: **Burjuva sınıfı** ortaya çıktığından beri o çağlarda hep **ileri bir sınıf** olarak varlığını sürdürmüş, ülkelerde tüm ileri burjuva devrimlerini, sanayi devrimlerini gerçekleştirmişler; krallara/soylulara/ kralın etrafındaki soytarıllara /papazlara/kardinallere/ Hristiyan tarikatlarına/ feodalizme/köhneleşmiş düzenlere/ skolastik düşüncelere/ortaçağ köylülerinin (serflerin)köleliğine/" kutsal haklara"/dogmalara/ feodal toprak sahiplerine karşı **savaşmışlar**; aydınlanmayı/Rönesansı/ rasyonalizmi/ pozitivismi/ doğal insan haklarını/cinsiyet eşitliğini/ hukukun üstünlüğünü/ifade özgürlüğünü **savunmuşlar**; coğrafi keşifleri/doğanın korunmasını **desteklemişler**; bilimin/ rasyonalizmin/ pozitivismin ülkelerde hakim olmasını **sağlamışlardır**.

Ulusal burjuvaziler, o çağlarda (15. ve 19. Yüzyılları arasında) tüm bu girişimleri, **egemen sınıflar** olan krallara/soylulara/feodal toprak sahiplerine/papazlara/kardinallere karşı **savaşarak başarmışlar**; sonuçta Orta ve Batı Avrupa'nın, hayatın tüm alanlarında olağanüstü ekonomik ve sosyal gelişmesinde/refahında/insan kalitesinin yükseltilmesinde birincil derecede rol oynamışlardır. Ancak burjuvaziye, din adamları/papazlar/kardinaller şiddetle karşı çıkmışlardır, burjuvazinin dinsel dogmalara karşı olmaları nedeniyle. Öte yandan, Marksist ideoloji, burjuvaziye **şiddetle karşı** çıkmıştır **işçi sınıfının emek sömürsünü** meşrulaştırdığı için... Bizim buradaki esas konumuz, bu ideolojileri irdelemek değil, tarihsel olarak düşünüldüğünde, **burjuvazinin** nasıl bilimin/rasyonalizmin başarılmasında **kritik rol** oynadıklarını ortaya çıkarmaya çalışmaktır...

Şimdi ülkemize tekrar dönersek... Herkesin bildiği gibi, Türkiye, Kuvayi Milliye aracılığıyla geniş halk desteği sonucu asker-sivil bürokrasi tarafından kurulmuştur. Türkiye; Osmanlı'nın tamamen çökmüş, sevr anlaşmasıyla parçalanmaya çalışılmış, köhneleşmiş, savaşlarla/ isyanlarla harap olmuş, çağdışı kalmış, dinsel dogmatizm bataklığında ezilmiş, cehalet diz boyu olmuş, okuma yazma oranı bile yüzde onun altında olan, halk yoksulluk/sefalet altında ezilmiş, insanlar, son yüz yılda savaşlarla boğuşmuş/telef olmuş, hastalık diz boyu, tarımı çökmüş, aydınlanmadan/rasyonalizmden geçmemiş, bilimsel faaliyeti sıfır, temel bilimler/mühendislik faaliyetleri hiç yok, arkaik Ortaçağ yapısı üzerinde **ulus devlet** olarak kurulmaya çalışılmıştır.

Böyle bir arkaik yapı üzerinde ulus devletin kurulmasında gerekli şart olan aydınlanma/rasyonalizm/pozitivizm gibi alt yapının oluşması için eğitim sisteminde radikal yenilikler getirilmiştir, ancak belirli bir süre sonra bu aydınlanmacı gelişmede çıkarı bozulan toprak ağaları, tarikatlar, tüm dinsel dogmatikler, feodal kalıntıları karşı çıkmaya başlamışlardır asker-sivil bürokrasinin gizli-açık destekleriyle son 50 yıldır; özellikle 12 Eylül 1980 askeri cuntası ve bu cuntanın oluşturduğu YÖK vb gibi kritik devlet kurumları doğrudan desteklemişlerdir feodalizmi, tarikatları ve çok çeşitli dogmatik yapıları ... (Not: İspanyolcada "cunta" kelimesi, "çete" anlamına gelir)

Eğer Türkiye'de Batı Avrupa'da olduğu gibi, **ulusal burjuvazi** var olsaydı; ülkedeki tüm kritik sanayi tesisleri/fabrikaları kapatılırken/yok edilirken/yabancılara haraç mezat satılırken/ tarım/hayvancılık yok edilirken, doğa/ormanlar/kıyıları yağmalanırken/ kentler yaşanamayacak duruma getirilirken/ yeşil alanlar katledilirken/ üniversiteler çökertilirken/bilim yok edilirken/bilim insanları yurtdışına kaçmak zorunda bırakılırken, kıyameti koparırlardı, aynen ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda'da olduğu gibi...

Tüm bu olumsuzlukların esas ana kaynağı, Atatürk ve kurucu iradenin oluşturmaya çalıştığı ne kadar iyi şeyler varsa; 12 Eylül 1980 Askeri Cuntasının büyük bir düşmanlıkla balyoz indirerek her şeyi dejenere etmesi/fabrikaları kapatması/yağmalattırması/ üniversiteleri tarikat merkezlerine çevirmesi/laikliği "türban önleme"/ gardrop Atatürkçülüğüne

dönüştürmesi/bilim insanlarından nefret etmesi/ aydınlanmadan/felsefeden nefret etmesi/ her şeyi yozlaştırması/ tarikatları ön plana çıkartması/ her şeyin alınır satılır hale getirmesi/sendikaların çökertilmesi/ulusal bilincin yok edilmesi/liyakatsız/militan/cahil insanları üniversitelerde yönetici yapması/bilimin ve bilim insanlarını değersizleştirilmesi/ militan/ dogmatik/cahil insanları üniversitelere doldurması...

Eğer **ülkede ulusal burjuvazi** var olsaydı; Latin Amerika'daki Muz Cumhuriyetleri gibi kolaylıkla, gözü dönmüş bir şekilde, var gücüyle ne kadar ulusal değerde şeyler varsa yok edemezdi/cesaret gösteremezdi, 12 Eylül 1980 Askeri Cuntası... Tam tersi, ülkenin tüm egemenleri, komprador burjuvazi/ tarikatlar/"FETÖ" cüleri/feodal kalıntıları/büyük toprak sahipleri, var güçleriyle desteklediler Amerikan kaynaklı bu faşist cuntayı... Böylece, ülke çok uluslu şirketlerin/holdinglerin sömürü alanına/cennetine çevrildi son kırk yıldan şu ana kadar...

Sonuçta, özellikle son on beş yıldır, tüm kavramlar dejenere edilmiş/yozlaştırılmış, anlamsızlaştırılmış, bilim insanları değersizleştirilmiş, " bilim" deyince sahte makaleler akla gelmiş, makale atıfları bile sahteleşmiş, profesörlük deyince rektör/dekan olmaya dönüştürülmüş, teknokent deyince rant merkezlerine dönüştürülmüştür. Tüm bu dejenarasyon, ahlaki çöküntü, paraya tapınmaya, her şeyin alınır satılır duruma/ranta, dönüştürülmüştür;Bin yıl önce, büyük Türk düşünürü/ felsefeci/ tıpçı/fizikçi/kimyacı/psikolog/ astronom/jeolog, büyük dahi, bilim insanı **İbn-i Sina**'nın belirttiği gibi, sonuçta, "**Bilim ve sanat**, ülkeyi terk etti ilgi görmediği için"...**Bilim ve bilim insanı**; nadide bir çiçek gibidir, verimli olmayan/ uyumsuz topraklarda, irrasyonel toplumlarda, solar/kurur, bir daha da yeşermez hiçbir zaman...

Ahmet Baldan

Odatv.com

□

Ahmet Baldan

burjuvazi

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

